

COMPENSATIECOMMISSIE

Zaaknummer Compensatiecommissie 2014CC508 a en b
Zaaknummer Klachtencommissie 2012T665 (1) en 2012T665 (2)

datum uitspraak 11/09/2014

De Compensatiecommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (hierna ook te noemen: de Compensatiecommissie) geeft op grond van de Compensatieregeling R.-K. Kerk Nederland, Compensatie na seksueel misbruik van minderjarigen (hierna ook te noemen: de Compensatieregeling), het volgende advies naar aanleiding van de aanvraag tot compensatie door:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: verzoeker,
bijgestaan door: mr. M.A.T. Hillenaar-Cöp, advocaat te Nijmegen,

te voldoen door:

de Congregatie van de Fraters van Utrecht,
gevestigd in [plaats],
hierna te noemen: de Congregatie,
bijgestaan door: mr A.M.W. Verdegaal, juridisch adviseur te Rosmalen,

en

het Aartsbisdom Utrecht,
gevestigd te [plaats],
hierna te noemen: het Aartsbisdom.

1. Verloop van de procedure

1.1 Het aanvraagformulier voor het verkrijgen van compensatie wegens vastgesteld seksueel misbruik van een minderjarige door een persoon verbonden aan een R.-K. instelling in Nederland is ontvangen op 4 juni 2014, tezamen met de navolgende twee adviezen van de Klachtencommissie:

a. Het gaat om het advies d.d. 4 maart 2014 met zaaknummer 2012T665(1), waarin het seksueel misbruik gegrond is verklaard en de brief d.d. 26 maart 2014, waarin de Congregatie te kennen geeft de gegrondverklaring over te nemen. Het door de Congregatie ingevulde antwoordformulier is door de griffie ontvangen.

b. Voorts gaat het om het advies d.d. 16 mei 2014 met zaaknummer 2012T665 (2), waarin het seksueel misbruik gegrond is verklaard en de brief d.d. 22 mei 2014, waarin het Aartsbisdom te kennen geeft de gegrondverklaring over te nemen. Het door het Aartsbisdom ingevulde antwoordformulier is door de griffie ontvangen

1.2 Bij brief van 19 juni 2014 heeft de voorzitter van de Compensatiecommissie op de voet van artikel 19 van de Compensatieregeling nadere vragen gesteld aan verzoeker aangaande de geleden vermogensschade. Namens verzoeker is de schade van verzoeker -in aanvulling op hetgeen bij het indienen van het aanvraagformulier reeds is overgelegd- schriftelijk aangevuld bij brief van 1 juli 2014, opgesteld door mr. Hillenaar. De Congregatie heeft bij brief van 30 juni 2014 en voorts bij brief van 26 augustus 2014, opgesteld door mr. Verdegaal, gereageerd op de onderbouwing van vermogensschade zoals door verzoeker bij het aanvraagformulier gedaan. Het Aartsbisdom heeft bij brief van 22 augustus 2014 gereageerd.

1.3 Door het indienen van het aanvraagformulier heeft verzoeker aangegeven akkoord te gaan met de Compensatieregeling. Ook de Congregatie en het Aartsbisdom hebben zich aan de Compensatieregeling onderworpen. Alle partijen hebben afschriften gekregen van alle genoemde stukken die deel uitmaken van het dossier waarover de Compensatiecommissie beschikt, voor zover de stukken betrekking hebben op het seksueel misbruik dat hen regardeert.

2. De vaststaande feiten

Voor de beoordeling van de aanvraag tot compensatie gaat de Compensatiecommissie uit van de feiten en omstandigheden, zoals deze door de Klachtencommissie in haar twee adviezen als genoemd onder 1.1 a en b zijn vastgesteld en gegrond zijn bevonden. Kort weergegeven en nader beschreven in de twee adviezen van de Klachtencommissie gaat het in deze zaak om het navolgende seksueel misbruik.

a. Seksueel misbruik door frater [naam] (Congregatie): advies Klachtencommissie 4 maart 2014 (2012T665 (1))

Verzoeker is in 1963 naar het internaat [naam internaat] in [plaats] gegaan. Vanuit het internaat ging verzoeker naar de lagere school, die op het terrein van [naam internaat] stond. De groep waarin verzoeker was geplaatst, stond onder leiding van [burgerlijke naam] (hierna: frater [naam]). Frater [naam] heeft verzoeker meermalen seksueel misbruikt in de periode van 1963-1965 en wel op de hierna beschreven wijzen.

Het seksueel misbruik heeft onder andere plaatsgevonden in het kader van douchen; frater [naam] deelde shampoo uit en kwam dan in de douchecel van verzoeker en masseerde diens rug, begon verzoeker te betasten over zijn rug en billen en later ook aan zijn geslachtsdeel. Ook gebeurde het dat frater [naam] op de rand van het bed van verzoeker kwam zitten en verzoeker over zijn benen en rug begon te strelen en voorts verzoekers geslachtsdeel begon te betasten en strelen. Zodra verzoeker een erectie kreeg, ging frater [naam] verder en haalde hij de penis van verzoeker uit de pyjamabroek en speelde ermee. Ook heeft hij de penis van verzoeker soms in zijn mond genomen. Zo nu en dan verlangde frater [naam] ook dat verzoeker zijn penis aftrok en streefde. Verzoeker was bij aanvang van het misbruik twaalf jaar oud.

b. Seksueel misbruik door [naam 2], (Aartsbisdom); advies Klachtencommissie 16 mei 2014 (2012T6656 (2)).

Verzoeker is in de periode van 1961-1963 vrijwel elke drie weken seksueel misbruikt door wijlen pastoor [voorletters] [naam 2] (hierna: [naam 2]), die pastoor was van de [parochie] te [plaats]. [plaats] was in die tijd de woonplaats van verzoeker.

Het seksueel misbruik vond plaats in de sacristie nadat verzoeker als misdienaar de mis had gediend, maar ook als verzoeker op verzoek van moeder naar de pastorie moest om aan [naam 2] geld te vragen, hetgeen ook regelmatig het geval was.

Het seksueel misbruik begon met strelen en betasten van het kruis van verzoeker en nam gaandeweg in ernst toe. [naam 2] ging over tot het openen van de broek van verzoeker, trok verzoeker af en nam ook de penis van verzoeker in zijn mond. Verzoeker diende ook de blote penis van [naam 2] te betasten en in zijn mond te nemen.

[naam 2] heeft verschillende keren uitdrukkelijk tegen verzoeker gezegd dat dit geheim moest blijven tussen hen. Het seksueel misbruik heeft jarenlang op deze wijze plaatsgevonden, ook in de vakantietijd na 1963, toen verzoeker geen misdienaar meer was, tot ongeveer 1965. Het was een soort gewoonte geworden.

Verzoeker was bij aanvang van het seksueel misbruik 10 jaar oud.

3. Het bewijs en de categorie-indeling

3.1 bewijs

Het bewijs van seksueel misbruik, van de aard daarvan en van de relevante bijkomende omstandigheden is door verzoeker geleverd door overlegging van de twee schriftelijke adviezen van de Klachtencommissie waarin de twee klachten gegrond zijn verklaard, en welke adviezen beide zijn voorzien van de schriftelijke beslissing van de betrokken kerkelijke gezagsdragers van de aangeklaagden tot overname van het advies, zoals onder 1.1 genoemd.

3.2 meerdere daders

In de onderhavige aanvraag sprake is van seksueel misbruik verricht door meerdere, te weten twee daders (hierna te noemen: meerdaderschap).

In zijn algemeenheid merkt de Compensatiecommissie in dat kader op dat ieder slachtoffer, ongeacht of het misbruik door één dader of door meerdere daders is gepleegd, aanspraak heeft op één vergoeding en dat deze vergoeding nooit meer bedraagt dan €100.000,--. Blijkens de toelichting op de Compensatieregeling (paragraaf De categorieën, 4e alinea) geldt alleen de hoogste categorie in het geval dat het seksueel misbruik door meerdere daders binnen verschillende categorieën valt.

De Compensatiecommissie ziet geen grond om een slachtoffer dat door meerdere daders is misbruikt meerdere aanvragen te geven en daarmee het plafond binnen een bepaalde categorie te overstijgen, terwijl voor een slachtoffer dat door één dader meerdere keren is misbruikt wel het plafond zou gelden van de desbetreffende categorie. Het enkele feit dat sprake is van misbruik door meerdere daders, ziet de Compensatiecommissie wel als een verzwarende omstandigheid, die in zijn algemeenheid tot uitdrukking kan komen in de categorie-indeling of in het uit te betalen bedrag.

3.3 meerdere daders en verschillende R.K.-instellingen

Het feit dat sprake is van meerdere daders verbonden aan verschillende R.K.-instellingen, doet aan bovenstaande niet af. Ook in die gevallen is de Compensatiecommissie van oordeel dat de totaal te verkrijgen compensatie niet hoger kan zijn dan het maximale bedrag binnen de -gezien de aard van het misbruik- van toepassing zijnde categorie. Een andere regeling van deze materie zou hebben geleid tot een niet goed uit te leggen ongelijkheid in behandeling van enerzijds een slachtoffer van meer daders verbonden aan dezelfde R.K.-instelling en anderzijds een slachtoffer van meer daders verbonden aan verschillende R.K.-instellingen anderzijds.

3.4 categorie-indeling misbruik door frater [naam]

Gelet op het jegens verzoeker door frater [naam] gepleegde seksueel misbruik, zoals vermeld onder 2 en het geleverde bewijs daarvan zoals vermeld onder 3.1, oordeelt de Compensatiecommissie dat sprake is seksueel misbruik dat ingedeeld dient te worden in categorie 4 van de Compensatieregeling. In zijn algemeenheid merkt de Compensatiecommissie hierover nog het volgende op. Artikel 5 sub 4 van de Compensatieregeling is van toepassing in geval van eenmalige tot enkele malen verkrachting. De reikwijdte van het begrip verkrachting binnen categorie 4 dient -aldus de Toelichting bij de Compensatieregeling- door de Compensatiecommissie te worden bepaald. De Compensatiecommissie ziet in zijn algemeenheid seksuele handelingen waarbij wordt binnengedrongen in het lichaam van ofwel het slachtoffer ofwel de dader als verkrachting die valt in categorie 4. Al dan niet over en weer gepleegde orale seksuele handelingen vallen daar naar het oordeel van de Compensatiecommissie in beginsel ook onder.

3.5 categorie-indeling misbruik door [naam 2]

Gelet op het jegens verzoeker door [naam 2] gepleegde seksueel misbruik, zoals vermeld onder 2 en het geleverde bewijs daarvan zoals vermeld onder 3.1, oordeelt de Compensatiecommissie dat sprake is van 'uitzonderlijk seksueel misbruik', als bedoeld in de eerste zinsnede van artikel 5 sub 5 van de Compensatieregeling. De Compensatiecommissie komt tot dit oordeel gelet op de volgende en verzwarende omstandigheden:

- Het misbruik ving aan op de jonge leeftijd van 10 jaar.
- Het misbruik heeft meerdere jaren voortgeduurd van 1961 tot en met 1963 vrijwel elke drie weken en het ging daarna door met een minder hoge frequentie tot ongeveer 1965.
- Het misbruik bestond uit betasting van intieme delen, gedwongen oraal seksuele handelingen over en weer, aftrekken.
- Het misbruik heeft regelmatig plaatsgevonden.
- Het misbruik ging gepaard met een gebod om te zwijgen.

3.6 conclusie categorie-indeling

Het voorgaande brengt met zich dat de Compensatiecommissie het misbruik door frater [naam] en [naam 2] gezamenlijk beoordeelende, de aanvraag van verzoeker indeelt in categorie 5 als uitzonderlijk misbruik.

4. Bedrag financiële compensatie en kosten rechtsbijstand

algemeen

4.1 De Compensatieregeling kent, zoals de toelichting bij de Compensatieregeling het omschrijft, een tegemoetkoming naar billijkheid in de schade ontstaan door seksueel misbruik. In een aantal gevallen zal de compensatie de schade dekken, in een aantal gevallen zal dat niet zo zijn. De in deze regeling omschreven compensatie heeft het karakter van smartengeld ter erkenning van het jegens verzoeker gepleegde seksueel misbruik en ter genoegdoening van het geschokte rechtsgevoel. Het is bedoeld om een materiële vergoeding te bieden ter verzachting van het gedurende vele jaren ondergane psychisch leed, de pijn, het verdriet en de gederfde levensvreugde. Tevens is de vergoeding, zoals de toelichting op de regeling vermeldt, bestemd voor vergoeding van sommige uitgaven die gedaan zijn ten gevolge van het misbruik, afgezien van de vergoeding voor vermogensschade, als bedoeld in artikel 5 onder 5 van de Compensatieregeling.

standpunt verzoeker

4.2 In reactie op de brief van de voorzitter van de Compensatiecommissie, waarin krachtens artikel 19 van de Compensatieregeling verzoeker in de gelegenheid is gesteld om zijn vermogensschade veroorzaakt door het seksueel misbruik toe te lichten, heeft mr. Hillenaar voornoemd bij brief van 1 juli 2014 in aanvulling op de bij het aanvraagformulier door haar reeds overgelegde stukken, de gestelde vermogensschade nader toegelicht. Het standpunt van verzoeker laat zich als volgt samenvatten.

Verzoeker is door het seksueel misbruik beschadigd geraakt. Hij kampt al jaren met psychische klachten die in ernst zijn toe genomen in de afgelopen jaren. Hij heeft meerdere suïcidepogingen ondernomen en is langdurig onder behandeling geweest bij zowel een psychiater als een psycholoog ter verwerking van trauma's uit zijn jeugd.

In oktober [jaartal] is hij uitgevallen voor zijn werk op basis van psychische klachten en sindsdien ontvangt hij een arbeidsongeschiktheidsuitkering. Verzoeker onderkent dat hij een moeilijke jeugd heeft gehad die ook ten dele zal hebben bijgedragen aan de psychische problematiek waarmee hij kampt. De totale vermogensschade ten gevolge van de arbeidsongeschiktheid wordt door verzoeker begroot op €87.054,--. Verzoeker rekent die vermogensschade schattenderwijs voor 70% toe aan het onderhavige seksueel misbruik dat hem door de onderhavige twee personen is aangedaan, waardoor -zo begrijpt de Compensatiecommissie- verzoeker aanspraak maakt op een vergoeding voor materiële schade (bestaande uit inkomensverlies) van circa €60.000,-- aangevuld met een vergoeding voor smartengeld (immateriële schadevergoeding).

standpunt Congregatie

4.3 De Congregatie heeft bij brieven van 30 juni en van 26 augustus 2014 (opgesteld door mr. Verdegaal) een reactie gegeven over de gestelde vermogensschade. Deze brieven laten zich als volgt samenvatten.

De Congregatie wijst erop dat de brief d.d. 2 april 2014 van [naam] (psychiater) wel spreekt over traumaverwerking en seksuele handelingen, maar dat uit de brief het beeld naar voren komt dat het seksueel misbruik niet de (enige) reden was voor de psychiatrische behandeling, aangezien [naam] zich omtrent de feiten van het seksueel misbruik niet veel meer weet te herinneren. De door verzoeker overgelegde verzekeringsgeneeskundige rapportage noemt weliswaar psychische klachten, maar het seksueel misbruik wordt in het geheel niet genoemd. Voorts wijst de Congregatie op de zeer moeilijke omstandigheden in het gezin van herkomst. De Congregatie is van oordeel dat niet kan worden geconcludeerd dat de gestelde vermogensschade voortvloeit uit het onderhavige seksueel misbruik.

standpunt Aartsbisdom

4.3 Het Aartsbisdom heeft bij brief van 22 augustus 2014 gereageerd en samenvattend gesteld zich te refereren aan het oordeel van de Compensatiecommissie.

overweging Compensatiecommissie

4.4 Nu naar het oordeel van de Compensatiecommissie in deze zaak sprake is van een geval van uitzonderlijk seksueel misbruik als bedoeld in categorie 5 geldt, aldus de toelichting, niet de voorwaarde, dat het causaal verband tussen het seksueel misbruik en de substantiële vermogensschade zonder gerede twijfel aanwezig dient te zijn.

4.5 Op basis van de namens verzoeker overgelegde stukken, welke zijn ontvangen bij indiening van het aanvraagformulier en zijn aangevuld bij brief d.d. 1 juli 2014 van mr. Hillenaar, concludeert de Compensatiecommissie dat verzoeker genoegzaam heeft aangetoond dat door hem substantiële vermogensschade is geleden als gevolg van het onderhavige jegens hem gepleegde seksueel misbruik.

4.6 Uit de overgelegde stukken blijkt dat verzoeker in zijn leven geconfronteerd is geweest met ernstige psychische/psychiatrische problemen, die (ten dele) terug te voeren zijn op het seksueel misbruik. Dit blijkt uit de brieven d.d. 2 april en van 24 juni 2014 van [naam] (psychiater), bij wie verzoeker langdurig tot zeer recent onder behandeling is geweest. Zij maakt melding van recidiverende depressieve klachten naar aanleiding van re-actualisering van affectieve verwaarlozing en seksueel misbruik in zijn jeugd. Zij merkt op dat het seksueel misbruik één van de factoren is geweest die verzoekers gevoeligheid voor depressieve decompensatie en zijn persoonlijkheidsontwikkeling hebben bepaald. Ook [naam] (klinisch psycholoog) maakt in zijn brief d.d. 16 juni 2014 melding van het seksueel misbruik en hij legt een relatie met (de ernst van) de psychische problematiek waar verzoeker mee kampt.

Uit de door verzoeker overgelegde stukken met betrekking tot zijn arbeidsongeschiktheid blijkt dat hij -na voor zijn werk als chauffeur te zijn uitgevallen wegens psychische klachten- met ingang van [datum] een volledige arbeidsongeschiktheidsuitkering toegekend heeft gekregen wegens die psychische klachten. Deze uitkering loopt tot op heden door.

Gelet op het voorgaande en in het licht van de ernst van het onderhavige seksueel misbruik, te weten uitzonderlijk seksueel misbruik, is voor de Compensatiecommissie voldoende aanneemelijk geworden dat de ontstane vermogensschade voortkomend uit de arbeidsongeschiktheid in een causaal verband staat met het seksueel misbruik.

4.7 Uit de overgelegde stukken blijkt dat verzoeker in zijn jeugd ook te maken heeft gehad met diverse andere negatieve ervaringen, waaronder affectieve verwaarlozing, seksueel misbruik dat hem door derden is aangedaan en een moeilijke thuissituatie. Deze ervaringen zullen voor verzoeker -naar mag worden aangenomen en zoals verzoeker zelf ook onderkent- ook traumatiserend zijn geweest en kunnen in redelijkheid niet voor rekening van het Aartsbisdom en/of de Congregatie worden gebracht. Daarbij komt dat in [jaartal] bij verzoeker helaas ook nog kanker is geconstateerd. Het vorenstaande brengt de Compensatiecommissie tot het oordeel dat de vermogensschade (materiële schade) gedeeltelijk voor vergoeding in aanmerking kan komen.

4.8 Uiteraard heeft verzoeker voor het seksueel misbruik dat hem is aangedaan en dat als 'uitzonderlijk seksueel misbruik' heeft te gelden, daarnaast recht op een aanzienlijke immateriële schadevergoeding (smartengeld) voor het leed waarmee hij in de loop van zijn leven dientengevolge geconfronteerd is geweest.

4.9 Alle feiten en omstandigheden afwegend komt de Compensatiecommissie tot het oordeel dat betaling van een bedrag van €70.000,- voor zowel materiële als immateriële schade geadviseerd dient te worden.

4.10 Met inachtneming van het verschil in ernst van het seksueel misbruik waarvoor de Congregatie respectievelijk het Aartsbisdom verantwoordelijkheid dragen en zoals vermeld onder 3, zal de Compensatiecommissie adviseren dat door het Aartsbisdom een bedrag van €20.000,- (€45.000,- verminderd met het reeds door het Aartsbisdom aan verzoeker betaalde voorschot van €25.000,-) aan verzoeker moet worden betaald ter zake van het misbruik gepleegd door [naam 2] en dat door de Congregatie €25.000,- aan verzoeker moet worden betaald ter zake van het misbruik gepleegd door frater [naam].

4.11 Verzoeker heeft een nota overgelegd aan de Compensatiecommissie ter zake van kosten van rechtsbijstand gemaakt in het kader van het aanvragen van de financiële compensatie ad in totaal €2.077,81. De Compensatiecommissie is van oordeel dat ter zake van de redelijke kosten van rechtsbijstand dit bedrag integraal voor vergoeding in aanmerking komt en wel aldus dat door het Aartsbisdom €1335,73 inclusief kantoorkosten en B.T.W. wordt voldaan en door de Congregatie €742,08 inclusief kantoorkosten en B.T.W.

5. Slotsom

5.1 De Compensatiecommissie heeft kennisgenomen van alle stukken in het onderhavige dossier en is op grond daarvan tot het oordeel gekomen dat de onderhavige aanvraag gelet op de bepalingen van de Compensatieregeling dient te worden ingedeeld in categorie 5 als 'uitzonderlijke seksueel misbruik' en dat de hierna te vermelden bedragen voor betaling in aanmerking dienen te komen.

5.2 Betaling van compensatie en kosten van rechtsbijstand geschiedt zonder dat van de verzoeker tot compensatie finale kwijting ter zake van schadevergoeding wegens seksueel misbruik wordt verlangd.

5.3 Deze beslissing van de Compensatiecommissie geldt als bindend advies voor de Congregatie en het Aartsbisdom en is noch voor verzoeker, noch voor de Congregatie, noch voor het Aartsbisdom vatbaar voor enige vorm van beroep bij de Compensatiecommissie.

6. Het advies

De Compensatiecommissie komt tot een indeling van de aanvraag van verzoeker in categorie 5 als 'uitzonderlijk misbruik' en adviseert binnen zes weken te rekenen vanaf de dag na deze uitspraak:

- aan het Aartsbisdom om een bedrag van €20.000,-- (€45.000,-- verminderd met het reeds aan verzoeker betaalde voorschot van €25.000,--) aan verzoeker te betalen, alsmede ter zake van kosten van rechtsbijstand een bedrag van €1.335,73 inclusief kantoorkosten en BTW te betalen aan de advocaat van verzoeker,
- aan de Congregatie een bedrag van €25.000,-- aan verzoeker te betalen, alsmede ter zake van kosten van rechtsbijstand een bedrag van €742,08 inclusief kantoorkosten en BTW te betalen aan de advocaat van verzoeker.

Deze beslissing is gewezen door de Compensatiecommissie in de samenstelling mr. B. H. (voorzitter), mr. D.J. van der K. en mr. K.H. F., bijgestaan door mr. E.B. S.-van C., griffier, op 11/09/2014 en is ondertekend door de voorzitter.

voorzitter